

Лебедєв Ігор Васильович

д-р екон. наук, доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
Одеського національного економічного університету

**Виконання Програми «Цілі сталого розвитку України»:
результати і завдання**

Відповідно до Програми ООН «Глобальні Цілі Сталого Розвитку 2015–2030» для України було визначено цільові орієнтири на 2020, 2025 і 2030 роки» [1]. За підсумком 2020 року Україна досягла прогрес у виконанні 15-ти з 17-ти Цілей Сталого Розвитку (ЦСР) і займає 41 сходинку в глобальному рейтингу [2, с. 7].

У досягненні **ЦСР1 «Подолання бідності»** за період 2015-2019 років отримані такі позитивні результати:

– зменшення частки осіб, добове споживання яких є нижчим за 5,05 долара США за ПКС з 2,4% до 0,3%;

– зменшення частки витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств з 54,6 % до 48,5%, але значною мірою це відбулося через збільшення частки витрат на оплату послуг житлово-комунального господарства [2, с. 8].

І все ж населення України за міжнародними стандартами залишається бідним: частка людей, чії середньодушові еквівалентні сукупні витрати є нижчими за прожитковий мінімум, перевищує 40%, а частка витрат на харчування і оплату житлово-комунальних послуг в сукупних витратах домогосподарств – складає близько 75% .

За результатами виконання **ЦСР2 «Подолання голоду, розвиток сільського господарства»** у глобальному індексі продовольчої безпеки 2019 року Україна посіла 76 позицію із 113. За рахунок продукції тваринного походження калорійність раціону населення забезпечується лише на 29% при оптимальному рівні 55% [3, с. 26].

За результатами досягнення **ЦСР3 «Міцне здоров'я і благополуччя»** Україна отримала у 2019 р. індекс 74,1, що перевищує світовий показник. Але показники захворюваності населення залишаються незадовільними, насамперед за такими соціально небезпечними захворюваннями, як COVID-19, туберкульоз, ВІЛ, серцево-судинні, психічні, за якими Україна посідає одне з перших місць у Європі. Це є результатом недостатнього державного фінансування системи охорони здоров'я, внаслідок чого частка витрат домогосподарств у загальних витратах на охорону здоров'я становить

близько 50%. Через бідність майже 69% пацієнтів займаються самолікуванням, не звертаючись за медичною допомогою, близько 40% населених пунктів не забезпечені послугами швидкої медичної допомоги [2, с. 32].

У реалізації **ЦСР6 «Чиста вода та належні санітарні умови»** виконанні 4 завдання з 12, поставлених на 2020 рік. Так, частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, збільшилася до 26%. Однак за другими показниками поліпшення не спостерігається: якість проб питної води, що не відповідають стандарту за мікробіологічними показниками, збільшилася з 5,4% до 8,6%; а частка сільського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, хоча трохи збільшилася, але все ще складає лише 3,4% [2, с. 39].

Щодо реалізації **ЦСР8 «Гідна праця та економічне зростання»**, яка має вирішальне значення для досягнення всіх інших ЦСР, за деякими показниками Україна має такі результати: ВВП у фактичних цінах за ПКС у дол. США збільшився у 2019 р. відносно 2015 р. на 1,4%; рівень безробіття зменшився на 0,9%; сукупні середньомісячні ресурси домогосподарств зросли у 2,3 рази; відношення валового зовнішнього боргу до експорту товарів та послуг у річному вимірі зменшилося з 246% у 2015 р. до 192% у 2019 р. Однак за глобальним рейтингом 2019 року за ЦСР8 Україна знаходиться на 111 місці, індекс ВВП до 1990 року складає лише 65,5% [2, с. 89].

За результатами реалізації **ЦСР 9 «Промисловість, інновації та інфраструктура»** за глобальним рейтингом 2019 р. Україна посідає 96 місце. Лише 3 з 11 показників мають позитивну динаміку і дають підстави сподіватися, що до 2030 року вдасться їх досягти. Так, ступінь зношеності обладнання в транспорті в 2020 році перевищив 63%; показник довжини доріг загального користування з твердим покриттям на 1000 км у 2015-2019 роках зменшився.

Просування у виконанні **ЦСР10 «Скорочення нерівності»** є своєрідним мірилом успіху у виконанні завдань по боротьбі із бідністю, забезпечення гідної праці та економічного зростання. Світовий досвід свідчить, що відсутність справедливості у розподілі результатів економічної діяльності має більш негативні наслідки для сталого розвитку суспільства, ніж економічний спад. Серед завдань, які вимірюють прогрес досягнення ЦСР10, вдалось досягти прогресу лише в підвищенні середнього розміру заробітної плати та пенсій.

У просуванні до досягнення **ЦСР11 «Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст і**

населених пунктів» позитивна динаміка мала місце за 8 індикаторами з 10, у тому числі: площа природно-заповідного фонду збільшилася на 14%, довжина автомобільних доріг з твердим покриттям – на 3%. Поряд з тим збільшується забруднення побутовим сміттям заповідних територій і прибережних захисних смуг і заплав річок Дунай, Дністер і Прут, що викликає невдоволення сусідніх країн.

ЦСР12 «Відповідальне споживання та виробництво» спрямована на зменшення використання природних ресурсів і відходів виробництва і споживання, зменшення антропогенного навантаження на довкілля. Це сприятиме реалізації найважливішого принципу сталого розвитку – задоволення потреб нинішнього покоління без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. З 6-ти індикаторів, що вимірюють прогрес досягнення ЦСР12, за 3-ма індикаторами спостерігається позитивна динаміка, за 2-ма індикаторами – негативна [3, с. 82].

Висновки, рекомендації

Реалізація Україною Цілей сталого розвитку має призвести до значних змін в економіці, соціальній сфері, навколишньому середовищі, сприятиме підвищенню рівня життя людей. Відзначивши певні позитивні результати, маємо сказати, що існує висока ймовірність недосягнення повною мірою до 2030 р. поставлених завдань. Сучасне соціально-економічне становище в Україні набуває кризового характеру. Це потребує вжиття невідкладних рішучих заходів аж до коригування вектору подальшого руху. В якості першочергових заходів пропонуємо таке:

- зміцнювати систему тристороннього соціального партнерства на принципах солідарної соціальної відповідальності головних суб'єктів соціуму: держави, організацій роботодавців, профспілок та інших інститутів громадянського суспільства, насамперед масових ідеологічних політичних партій;
- відновити промисловість та запобігати перетворенню України на джерело сировини та дешевої робочої сили для розвинених країн;
- дотримуватися розумного співвідношення між економічною ефективністю та соціальною результативністю.

Список використаних джерел

1. Глобальні Цілі Сталого Розвитку 2015–2030. Україна. URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/sustainable-development-goals.html> (дата звернення: 6.05.2021).
2. Державна служба статистики України. Цілі сталого розвитку: Україна. 2020. Моніторинговий звіт. URL:

http://www.ukrstat.gov.ua/csr_prezent/ukr/st_rozv/publ/SDGs%20Ukraine%202020%20Monitoring_12.2020ukr.pdf. (Дата звернення 6.05.2020).

3. Цілі Сталого Розвитку: Україна. Добровільний національний огляд.
URL: <https://bit.ly/3e7iz0u>. (Дата звернення 6.05.2020).